

šolstva, posebno pozornost je posvečal jezikovnemu pouku, zemljepisu in risanju. Napisal je večje število strokovnih prispevkov, leta 1930 je postal urednik pedagoškega časopisa Popotnik. Je avtor knjig Prosto spisje v ljudski šoli I-II in Novodobno šolsko delo. Umrl je 25. februarja 1955 v Mariboru.

Anton Arko

*France Ostanek
(hrani SŠM, fototeka)*

France Ostanek – 115

Letos je minilo 115 let od rojstva dolgoletnega ravnatelja Slovenskega šolskega muzeja Franceta Ostanka, ki je bil povezan z muzejem vse do smrti. Rojen je bil 6. februarja 1902 v Ljubljani, kjer je leta 1924 končal učiteljsiše. Poučeval je najprej na osnovni šoli v Sodražici, nato pa do leta 1935 v Vodica. V obeh krajih je deloval tudi zunaj šole, posvečal se je telovadni organizaciji Sokol in izobraževanju odraslih. Od leta 1935 do 1941 je deloval na prosvetnem oddelku banske uprave, kjer je bil odgovoren za manjšinsko šolstvo, narodnoobrambno družbo Cirila in Metoda ter slovensko šolstvo v zamejstvu. Med drugo svetovno vojno je spet poučeval, tokrat v Zgornji Šiški. V kratkem obdobju v letih 1945 in 1946 je bil referent za manjšinsko šolstvo na zveznem prosvetnem ministrstvu v Beogradu, nato pa na istem oddelku v Ljubljani. Med letoma 1946 in 1949 je vodil sindikat prosvetnih delavcev ter bil urednik pedagoške revije Popotnik s prilogo Prosvetni delavec. Leta 1949 je prevzel vodstvo na novo oblikovanega Oblastnega odbora.

Leta 1951 je postal ravnatelj Slovenskega šolskega muzeja in ga preuredil, da je leta 1960 dobil naziv Dokumentacijski center za zgodovino šolstva. Leta 1956 je napisal obsežno publikacijo Slovenski šolski muzej. Zavzemal se je za povezovanje s šolskima muzejema v Zagrebu in Beogradu ter muzeji in arhivi v Celovcu, na Dunaju in v Gradcu. Veliko gradiva je zbral za knjigo dr. Vlada Schmidta Zgodovina šolstva na Slovenskem in bil pobudnik in sourednik publikacije Osnovna šola na Slovenskem 1869–1969.

Organiziral je številne razstave v Slovenskem šolskem muzeju in uredil kataloge ob njih.

Sodeloval je pri devetih publikacijah, napisal 134 člankov, 25 ocen in poročil o knjigah in 32 gesel za enciklopedije in leksikone.

Ob petdeseti številki naše revije pa je treba opozoriti, da ima velike zasluge za to, da je začela izhajati. Za posvetovanje jugoslovanskih šolskih muzejev leta 1962 v Beogradu je izdelal program, na podlagi katerega so vsi šolski muzeji sprejeli enotno koncepcijo. Ustanovljena je bila Sekcija za šolske muzeje Zveze muzejskih društev SFRJ. Sekcija je leta 1964 pričela izdajati Zbornik.

France Ostanek je sodeloval s prispevkoma že v prvi številki Zbornika. V rubriki Iz dela šolskih muzejev je napisal obsežen članek Šolski muzeji dokumentacijski centri za zgodovino šolstva in vzgoje. Opisal je kratek razvoj šolskih muzejev v svetu in v Jugoslaviji in naloge, ki jih imajo ti muzeji. Posebej je opisal dokumentacijsko zbirko, ki je temelj za proučevanje šolstva, in opisal, katere podatke mora vsebovati.

Objavil je tudi Bibliografijo za slovensko zgodovino šolstva od leta 1945 do 1960. Urejena je po letih in abecedi avtorjev in naslovov. Tej bibliografiji so sledile v naslednjih Zbornikih tudi bibliografije drugih narodov Jugoslavije po njegovem zgledu.

Leta 1988 je bila objavljena njegova razprava o šolskih kronikah. Zgodovinsko društvo za Slovenijo in društvo v Mariboru, sekcija za krajevno zgodovino, sta med 16. in 19. septembrom 1981 v Ribnici na Pohorju priredili simpozij z naslovom Pohorje skozi stoletja. Tam je imel predavanje, za katerega je pregledal zbrano dokumentacijo v Slovenskem šolskem muzeju za šole s tega območja. V sestavku v Zborniku je opisal, da je prosvetno ministrstvo z zakonom 1870 predpisalo, da morajo šole vsako leto napisati šolsko kroniko. Naštel je vse, kar naj taka šolska kronika vsebuje, in navedel zgodovino nekaterih šol z območja Pohorja.

V Zborniku je objavil zgodovino nekaterih štajerskih šol. Leta 1978 je opisal razvoj šol na območju občin Šentjurij pri Celju in Šmarje pri Jelšah do leta 1941. V uvodnem delu je predstavil začetke šol pri nas in obdobja treh avstrijskih osnovnošolskih zakonov leta 1774, 1805 in 1869.

V petem letniku Zbornika, ki zajema leti 1969 in 1970, je opisal zgodovino glavne šole v Celju med letoma 1777 in 1869. Na celjski šoli so našli arhiv, ki je obsegal kar šest knjig zapisnikov, in so ga izročili Slovenskemu šolskemu muzeju. Tako je lahko podrobno analiziral delo te šole.

Leta 1979 je objavil prispevek ob 200. obletnici smrti pedagoga, sociologa in pisatelja Jeana Jaquesa Rousseauja in analiziral njegov vpliv pri Slovencih. Pričel je z Markom Pohlino in nadaljeval do najnovejšega obdobja.

Ob smrti Borivoja Aksentijevića, ravnatelja Pedagoškega muzeja v Beogradu, je v Zborniku 1985 opisal njegovo življenje in delo in predvsem stike s Slovenskim šolskim muzejem.

V Zborniku je poročal tudi o novejših publikacijah na področju zgodovine šolstva. V drugem letniku leta 1965 je pisal o knjigi dr. Franceta Škerla Ljubljanske srednje šole v letih 1941–1945. Ocenil jo je kot dober vir za zgodovino tega obdobja.

Leta 1981 je pisal o delu Rade Vukovića Učiteljska iskra, reviji, ki je izhajala med letoma 1921 in 1928 v Kragujevcu. Opisal je tudi drugo delo avtorja na področju zgodovine šolstva in poleg vsebine knjige dodal tudi odzive slovenskih pedagoških revij na Učiteljsko iskro.

Leta 1983 je poročal o Bibliografskem kazalu revije Popotnik in Sodobna pedagogika, ki jo je izdal Slovenski šolski muzej. V njej sta sodelovala iz muzeja Tatjana Hojan in mag. Andrej Vovko, s Pedagoškega instituta pa Albina Perkič. V poročilu je poudaril, da je to prva bibliografija slovenskega periodičnega peda-

goškega časopisa, ki obsega tri dele. V enem je bibliografija Popotnika, v drugem bibliografija Sodobne pedagogike in oris zgodovine teh dveh revij. Poročilu je dodal še pregled slovenskega pedagoškega tiska, ki je bil namenjen predvsem bralcem v drugih jugoslovanskih republikah.

Leta 1999 v prvi številki Šolske kronike je ponatis njegove razprave Šolski sistemi na Slovenskem v obdobju 1774 do 1963, ki je izšla leta 1964. Tatjana Hojan je pripravila kratek uvod o avtorju ob deseti obletnici njegove smrti.

Ob stoti obletnici njegovega rojstva leta 2002 je Slovenski šolski muzej pripravil razstavo in srečanje, na katerem so udeleženci obravnavali njegovo delovanje na raznih področjih in se ga spominjali. Prispevki na tem srečanju so bili podlaga za tematsko številko Šolske kronike št. 2 leta 2002 z naslovom Ostankov zbornik.

Tatjana Hojan

Karel Jug
(*sl.wikipedia.org*)

Karel Jug – 100

Predmetni učitelj, telesnokulturni delavec in pedagoški svetovalec Karel Jug se je rodil 5. septembra 1917 v Celju. Po študiju prava na ljubljanski pravni fakulteti se je na študij telesne vzgoje odpravil v Beograd. Na začetku druge svetovne vojne je kot častnik jugoslovanske vojske po nemškem napadu na Jugoslavijo postal vojni ujetnik v Nemčiji. Leta 1942 je bil premeščen v koncentracijsko taborišče Mauthausen, kjer je dočakal konec vojne. Po vrnitvi domov se je zaposlil kot predavatelj telesne vzgoje v Celju, kjer je postal tudi pedagoški svetovalec za telesno vzgojo. Izkazal se je kot zavzet športni delavec, prednjačil je v atletiki. Udeleževal se je še kot pisec telesnokulturne zgodovine Štor in Celja ter bil športni dopisnik. Za razvoj

šolske telesne vzgoje in kulture je leta 1972 prejel Bloudkovo nagrado. Umrli je 7. marca 1987.

Anton Arko

Slovenske gimnazije v Celovcu – 60

Zvezna gimnazija in zvezna realna gimnazija za Slovence v Celovcu ali, kakor se glasi njen poljudni naziv, Slovenska gimnazija je 24. maja 2017 v navzočnosti državnih predsednikov Avstrije in Slovenije praznovala šestdesetletnico delovanja. Prisotnost najvišjih političnih predstavnikov kaže na simbolični pomen šole